

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru:- 588/2015

HSBC Bank Malta plc
(appellanti)

Vs

Nicholas Galea (ID. 359354M)
(appellat)

6 ta' Ottubru, 2017.

1. Permezz ta' Avviż ta' Talba¹ preżentat fit-Tribunal għal Talbiet Żgħar fis-17 ta' Lulju 2015, l-attriċi ppremettiet illi:
  - il-konvenut kellu faċilitajiet bankarji mas-soċjetà attriċi fosthom *savings account* li fih għe depożitat ċekk allegatament minn bank barrani bl-isem CitibankEurope p.l.c. fl-ammont ta' €3,500 fit-12 t' April 2011 (**Dok HSBC1**);
  - sussegwentement l-imsemmi ċekk ma għiex onorat peress li rriżulta li kien hemm frodi, però l-konvenut laħaq għibed flusu kollha mill-kont inkluż is-somma taċ-ċekk imsemmi;
  - għalhekk il-kont tal-konvenut jinsab fi żbilanċ ta' €3,557.60, liema somma tirrapreżenta s-somma ta' €3,500 li kienet għet avanzata mill-attriċi u l-ammont ta' €57.60 *charges* u interessi. Is-somma ta' €3,557.60 għandha għalhekk tithallas lura mill-intimat (**Dok HSBC2**) liema somma huwa naqas milli jhallas minkejja diversi interpellazzjonijiet inkluż ittra uffiċjali datata 6 ta' Settembru 2011;
  - Peress li s-somma dovuta teċċedi l-kompetenza tat-Tribunal, l-attriċi llimitat it-talba tagħha għall-ammont ta' €3,494.00.

L-attriċi HSBC Bank Malta plc talbet għalhekk lit-Tribunal għal Talbiet Żgħar tiddikjara lill-konvenut Nicholas Galea debitur tagħha fl-ammont ta' tlett elef erba' mija u erbgħa u disgħin ewro (€3,494.00) u tordnalha jhallasha tali somma, bl-ispejjeż għudizzjarji u extra-għudizzjarji inkorsi minnha in

---

¹ Fol. 1.

konnessjoni mad-debitu, bl-imghaxxijiet legali mit-12 t' April 2011, skont l-*istatement of account*, sad-data tal-pagament effettiv bl-ghola rati ai termini tal-Kap. 13.

2. Permezz ta' risposta² pprezentata fl-4 ta' Novembru 2015, il-konvenut wiegeb li t-Tribunal m'ghandux g'urisdizzjoni sabiex jisma' u jiddeciedi l-mertu tal-każ stante li l-konvenut jirrisjedi Għawdex. Fil-mertu u bla ħsara wiegeb li huwa mhuwiex debitur tal-Bank attur u t-talbiet tal-Bank attur għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż inkwantu: huma nfondati fil-fatt u fid-dritt peress li l-Bank sarraf ic-čekk in kwistjoni b' dan illi g'iegħel lill-konvenut jifhem li ma kien hemm ebda problema bl-istess čekk jew il-validità tiegħu u għalhekk m' għandux ibati għal xi forma ta' żball li seta' għamel il-bank attur; u l-konvenut ma għamel xejn ħażin jew illegali meta eżerċita d-dritt legali tiegħu li jiġbed flusu kollha lura mill-kont, inkluż ic-čekk imsarraff li kien gie *cleared* mill-istess Bank.
3. Permezz ta' sentenza datata 16 ta' Frar 2016 it-Tribunal iddecieda billi filwaqt li ċaħad l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut, laqa' tieni eċċezzjoni u ċaħad it-talba attriċi, bl-ispejjeż kontra l-Bank attur. Il-kunsiderazzjonijiet tat-Tribunal kienu s-segwenti:

'Il-bank attur qed isostni illi minkejja li ddepożita l-flus fil-kont ta' Nicholas Galea u għamel il-flus available ma jfissirx illi c-cheque kien tajjeb u cleared. Il-Bank jistrieħ fuq il-klawsola li hemm fir-riċevuta li kemm il-darba ic-cheque ma jkunx cleared allura l-Bank ikollu d-dritt li jitlob rifużjoni għal flus li ħareġ. Nicholas Galea min-naħa tiegħu issostni illi hu beda jiġbed il-flus peress illi kienu available fil-kont tiegħu. Tant kien qiegħed jiġbed ammonti żgħar. L-ammont ma g'ibdux f' salt wieħed.

Fil-Fehma tat-Tribunal il-Bank fil-prassi li juża s-soltu meta persuna tiddepożita čekk li ma jkunx tal-Bank fejn iddepożita il-Bank għandu l-prassi illi tali ammont imsemmi jibqa' mhux depożitat fil-kont tal-persuna qabel jiġi cleared mill-Bank li jkun ħareġ ic-čekk. Il-Bank ikun qed jieħu čekk u kemm il darba jiġi mħallas tiegħu allura jiddepożita l-flus. Kemm il darba il-Bank iddepożita l-flus fil-kont tal-konvenut allura ħa fuqu r-responsabilità taċ-čekk u għalhekk ir-responsabilità ma baqgħetx iktar fuq il-konvenut imma ħadha fuqu l-bank. Dan minkejja il-klawsola li tinsab fir-riċevuta tgħid illi jista' jitlob ir-refużjoni.

F' dan il-każ il-Bank iddecieda li jieħu riskju meta ddepożita l-flus u għalhekk t-Tribunal ma jhossx illi ta' dan l-iżball għandu jhallas tiegħu l-konvenut.

Il-prazso bankarja illi hija waħda differenti fejn il-bank jistenna li ic-čekk ikun cleared u d-depożitu jsir wara.

---

² Fol. 10.

Fir-rigward tal-ewwel eċċezzjoni tal-konvenient skond sub 4 tal-Artikolu 3 tal-Kap 303, tgħid li għandu jkun fejn il-konvenut għandu r-residenza tiegħu. F'dan il-każ hemm biss diskazzjoni u mhux obbligu u għalhekk it-Tribunal qed jiċċhad din l-eċċezzjoni.'

4. Illi minn din is-sentenza appella l-attur. L-aggravji tiegħu huma li:
  - a. It-Tribunal kellu japplika l-kundizzjoni illi tinsab fuq l-irċevuta li l-appellant irċieva ftit wara li sar id-depożitu, li tgħid illi l-Bank jirriserva d-dritt illi jiddebita l-kont tal-klijent f' każ illi ċ-ċekk ma jiġix onorat. Il-Bank qatt ma rrinunzja, la espliċitament u lanqas imqar taċitament, għal din il-kundizzjoni u għalhekk *pacta sunt servanda*;
  - b. Ir-raġunament li, għaladarba depożitant jiddepożita ċekk f'Bank dak il-Bank jassumi ir-responsabbiltà ta' dak iċ-ċekk, m' għandha l-ebda bażi legali u ma ssib ebda konfort fil-każistika stabbilita, anke' reċenti, tal-Qrati nostrana;
  - c. It-Tribunal injora totalment s-sottomissjonijiet legali li saru mill-Bank appellant fis-sens illi mhux talli l-Bank mhux obligat jiggarrantixxi li bank draft huwa ġenwin, imma talli kien id-depożitant Galea stess illi kellu r-responsabbiltà li jiddepożita ċekk awtentiku. F'dan ir-rigward, qal ukoll illi l-aġir tal-Bank qatt ma jista' jiġi kkunsidrat bħala rinunzja għall-import tal-klawsola fuq l-irċevuta.
5. Illi permezz ta' risposta datata 21 ta' Marzu 2016, l-konvenut appellat wieġeb li s-sentenza appellata hija ġusta u timmerita konferma filwaqt li l-appell tal-Bank appellant huwa null in kwantu jinkwadra ruħu biss fuq apprezzament ta' fatti u f'kull każ, fil-mertu għandu jiġi miċhud.

Ikkunsidrat:

6. Illi l-fatti huma s-segwenti:
  - Fit-12 t' April 2011 il-konvenut iddepożita ċekk Citibank Europe plc fl-ammont ta' €3,500 f'*savings account* li huwa kellu mal-Bank attur wara li qal li biegh arloġġ fuq l-*internet*;
  - Il-flus ġew credited fil-kont tal-konvenut u l-għada kienu għad-disposizzjoni tiegħu. Marica Fenech in rappreżentanza tal-Bank attur tgħid li r-raġuni kienet li ċ-ċekk kien ta' bank barrani u kien se jieħu iżjed żmien kieku stennew li jirċievu l-fondi minn barra qabel ma

kkreditaw il-kont tal-konvenut. Għalhekk il-bank attur straħ fuq il-klawżola li hemm fl-irċevuta mibgħuta lill-konvenut³ li, filwaqt li tindika li l-kont tiegħu għe *credited* bl-ammont totali ta' €3,482.50, ossija €3,500 nieqes €17.50 *commission*, fl-intestatura tagħha tipprovdi:

*'Customers are advised that negotiations/collections are undertaken only on the terms that the Bank is not liable for loss, damage or delay however caused which is not directly caused by the Bank Officials' willful negligence or gross misconduct. **Customers are also advised that the Bank reserves the right at its discretion to postpone payment of cheques drawn against uncleared effects which may be credited to the account. It is also understood that the Bank reserves right to claim refund and/or debit their account in respect of effects which are unpaid or lost in transit (without loss of exchange where applicable) plus all charges or in case payment of effects is subsequently countermanded in terms of foreign or local law;***

- Meta l-konvenut ra li s-somma relattiva kienet disponibbli fil-kont tiegħu fehem li ċ-ċekk kien għe *cleared* u bagħat l-arloġġ barra minn Malta lill-akkwirent;
- Sussegwentement, il-konvenut affetwa numru ta' *withdrawals* mill-imsemmi kont sakemm il-bilanċ kien kważi '0';
- Iċ-ċekk li l-konvenut iddepożita mal-bank attur għe ritornat lura mmarkat bir-rimarka '**cheque fraud**' u għalhekk l-bank attur iddebita l-kont tal-konvenut bis-somma ta' €3,557.60 li jinkludu ukoll is-somma ta' €57.60 *foreign bank charges*;⁴
- F'Settembru 2011 il-bank attur ikkomunika mal-konvenut sabiex jitlob rifiżjoni tal-flus li għew mgħoddija kontra iċ-ċekk frodat izda l-konvenut irrifjuta.⁵

7. Illi l-appellat jilmenta li l-aggravji tal-Bank appellant huma sostanzjalment kritika tal-apprezzament tal-fatti li għamel it-Tribunal u għalhekk l-appell tiegħu huwa null. Din il-Qorti kemm il-darba tenniet li:

*'Huwa paċifiku li **f'materja ta' dixxiplina tal-proċeduri, Qorti tat-tieni grad bħala regola ma tiddisturbax ir-regolament tal-Qorti tal-ewwel grad jekk mhux verament għal motivi gravi, dak li fil-fehma tal-Qorti ċertament hawn m' huwiex il-każ. Dan għaliex mill-provvedimetni tal-Kodiċi***

³ Fol. 22.

⁴ **Dok HSBC2** a fol. 4 bid-data tat-3 ta' Mejju 2011.

⁵ Fol. 23.

ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili l-andament tal-kawża huwa sostanzjalment, anke jekk forsi mhux assolutament, imħolli fid-diskrezzjoni tal-Qorti. Kif drabi oħra ingħad "din il-fakultà hija soġġetta għall-prinċipji generali tar-raġuni Prattika u l-grad ta' din il-fakultà imbgħad jiddependi mill-ġudikant, u tista' ukoll toxxilla skont il-personalità ġuridika li jipposjedi l-ġudikant" – **Perit Guido Vella -vs- Dr. Emmanuel Cefai**, Appell Ċivili, 14.01.1993.⁶

8. Madanakollu l-ġurisprudenza tipprovdi ukoll illi:

'... bħal fil-każ ta' kull regola oħra jeħtieġ li jiġu senjati l-veri limiti tal-prinċipju. Hekk jinsab ukoll sew affermat illi meta din il-Qorti tkun konvinta li tkun ser tiġi kaġonata ingustizzja manifesta, hi għandha, b' dover, l-obbligu li tissindika dak l-apprezzament u anke tasal għal konkluzjoni diversa minn dik li tkun waslet għaliha l-qorti ta' l-ewwel grad. Jokkorri għalhekk li jiġu ri-eżaminati l-fatti provati biex minnhom tara jekk jeżistux "raġunijiet gravi li jwassluha għall-konvinċiment illi dik il-Qorti ma setgħetx ma kienetx żbaljata fl-apprezzament tagħha. Raġunijiet li jwassluha għall-konvinzjoni illi jekk ma tissostitwix l-apprezzament tagħha ta' dawk il-provi għal dawk ta' l-ewwel Qorti tkun ser tiġi krejata ingustizzja manifesta" - **"Joseph Walker nomine -vs- Raymond Pizzuto"**, Appell, 6 ta' Ottubru 1999 u **"Emily Stivala et -vs- George Pace"**, Appell mill-Bord, 6 ta' Ottubru 2000⁷

9. Fil-każ odjern għandu ukoll jiġi meqjus li proċediment quddiem it-Tribunal għal Talbiet Żghar jinvolvi proċedura verament sommarja bi kriterji differenti minn dawk previsti mil-liġi proċedurali a tenur tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta adoperati fil-qrati ordinarji. Għalhekk, għalkemm l-artikolu 8 (3) tal-Kap. 380 tal-Liġijiet ta' Malta jagħti dritt ta' appell fil-każijiet kollha fejn l-ammont in kwistjoni jaqbeż elf u ħames mitt euro (€1,500):

'wieħed għandu dejjem iżomm in mira illi d-deċiżjoni tat-Tribunal tiġi konfezzjonata prinċipalment skond l-ekwità (Artikolu 7 tal-Kapitolu 380). Dan ifisser li fl-eżami li jrid jiġi kondott ta' l-apprezzament tal-provi li għamel it-Tribunal din il-Qorti trid tara jekk kienx hemm fil-ġudizzju magħmul leżjoni tad-dritt ekwitattiv'⁸

10. In materja, jinsab deċiż ukoll illi:

'l-ġustizzja u l-ekwità` jirrikjedu illi d-deċiżjoni tat-Tribunal tkun bażata fuq il-fatti provati. Filwaqt li din il-Qorti ta' reviżjoni ma għandhiex il-kompetenza biex tissindika deċiżjoni ta' fatt li jkun wasal għaliha t-Tribunal in kwantu din hi materja ta' kompetenza esklussiva tiegħu, din il-Qorti ma hix eskluża mill-funzjoni li tiddeċiedi jekk tali deċiżjoni ta' fatt kienetx tirrifletti l-ġustizzja sostantiva u l-ekwità. Ġustizzja sostantiva li fil-verità trid tkun bilfors konfortata b' modiku ossia minimu ta' fatt provat. Huwa wkoll prinċipju ta' ġustizzja naturali illi l-ġudikant għandu jiddeċiedi iuxta allegata et probata u ma jistax jiddeċiedi manifestament u ovvjament kontra dak li ġie quddiemu

⁶ **Korporazzjoni Telemalta v Hili Diane**, Qorti tal-Appell Inferjuri, 15.12.2003.

⁷ **Pirotta Rita vs Carbonaro Simon**, Qorti tal-Appell Inferjuri, 17.11.2004.

⁸ **Schanzlin Gaby Vs Vella Joe Et**, Qorti tal-Appell Inferjuri, 08.06.2005.

provat" – "**Carmel Gerada -vs- Charles Borg Barthet (Beta Centre)**",
Appell, 29 ta' Jannar 1999'.⁹

11. Il-fatt li l-appell tal-attur jitratta wkoll apprezzament tal-fatti, ma jfissirx li l-appell hu null. L-ammont in kontestazzjoni jaqbeż is-somma ta' €1,500 u għalhekk appell jista' jsir ukoll fuq punt ta' fatt. Dan apparti li kuntrarjament għal dak li jsostni l-konvenut, l-appell jitratta wkoll dwar punt ta' liġi.
12. Permezz tal-ewwel aggravju l-Bank appellant jilmenta li t-Tribunal kellu japplika l-kundizzjoni illi tinsab fuq l-irċevuta li l-appellat irċieva ftit wara li sar id-depożitu, li tgħid illi l-Bank jirriserva d-dritt illi jiddebita l-kont tal-klijent f'każ illi ċ-ċekk ma jiġix onorat. Il-Bank qatt ma rrinunzja, la esplicitament u lanqas imqar taċitament, għal din il-kundizzjoni u għalhekk *pacta sunt servanda*.
13. Il-konvenut appellat da parti tiegħu jgħid li l-klawżola li għaliha jirreferi l-Bank ma tapplikax fil-każ odjern għaliex (i) huwa ma ħa ebda riskju u kien biss wara *clearance* maħruġa mill-Bank li uża tali fondi, u (ii) tali klawżola titkellem fuq '*uncleared effects*' li ma kienx il-każ odjern.
14. Hawnhekk il-konvenut aghmel biss riferenza għall-ewwel parti tal-klawżola rilevanti. Il-frazi rilevanti għall-eżitu tal-kawża hi:
'... It is also understood that the Bank reserves the right to claim refund and/or debit their account in respect of effects which are unpaid or lost in transit (without loss of exchange where applicable) plus all charges or in case payment of effects is subsequently countermanded in terms of foreign or local law';
15. Ma hemmx dubju għalhekk li meta l-Bank ikkredita l-kont tal-konveut bl-ammont relattiv, ma kien qiegħed jagħti l-ebda garanzija li ċ-ċekk ġie *cleared*. Anzi, bil-miktub u b'lingwaġġ ċar ta avviż lill-konvenut li kien qiegħed jirrizerva d-dritt li jitlob rifużjoni tas-somma in kwistjoni jew jiddebita l-kont tiegħu f' każ ta' nuqqas ta' ħlas.
16. Il-konvenut fl-ebda waqt ma qal li ma ġiex notifikat bl-imsemmija rċevuta iżda semplicement jikkontendi li ladarba l-bank irrenda l-flus disponibbli għalih, allura l-bank assumma r-responsabbiltà li tali ċekk huwa *cleared* u jista' jissarraf.
17. Id-deċiżjoni tat-Tribunal hi bażata fuq il-fatt li ladarba hi prassi bankarja li bank ma jiddepożita flejjes fil-kont ta' depożitant qabel ma jkollu *clearance*

---

⁹ **Jennifer Hubbers v Rite Mix (Gatt Bros) Ltd.**, Qorti tal-Appell, 26.01.2005.

mill-bank li jkun ħareġ iċ-ċekk, meta fil-każ oderjn il-bank iddeċieda li jiddepożita l-flus fil-kont tal-appellat mingħajr tali *clearance* għażel li jieħu tali riskju. Għalhekk, skont it-Tribunal, minkejja li l-klawżola li tinsab fl-irċevuta tgħid li l-bank jista' jitlob ir-rifużjoni f'każ li iċ-ċekk ma jissarrafx, ma ħassx illi ta' dan l-*'iżball'* għandu jhallas l-konvenut.

18. Fl-ewwel lok, mill-provi prodotti mkien ma jirrizulta li l-bank iddepożita l-ammont rispettiv fil-kont tal-konvenut bi *'żball'*. Fit-12 ta' April, 2011 il-bank iddepożita €3,482.50 fis-savings account tal-konvenut, u ħareġ id-dokument li fih l-imsemmija klawżola. Minn dan il-fatt stess hu wkoll evidenti li l-bank ma kienx dispost li jieħu r-riskju fuqu, fl-eventwalita' li iċ-ċekk ma jigix onorat mill-bank esteru.

19. It-Tribunal qal li:

'... meta persuna tiddepożita ċekk li ma jkunx tal-Bank fejn iddepożita il-Bank għandu l-prassi illi tali ammont imsemmi jibqa' mhux depożitat fil-kont tal-persuna qabel jiggi cleared mill-Bank li jkun ħareġ iċ-ċekk. Il-Bank ikun qed jieħu ċekk u kemm-il darba jiggi mħallas tiegħu allura jiddepożita l-flus.'

Maria Fenech in rappreżentanza tal-bank appellant, mistoqsija in kontro-eżami dwar il-prassi bankarja qalet biss li peress li l-kwisjtoni seħħet erba' snin qabel hija ma tafx il-proċeduri ta' dak iż-żmien kif kienu.¹⁰ Hi x'inhil l-prassi bankarja, il-kundizzjoni hi ċara.

20. Il-konkluzjoni tat-Tribunal hi wkoll kontradittorja. Ladarba l-bank ikkredita l-kont tal-konvenut bl-intenzjoni ċara li kien qiegħed jirrizerva d-dritt li jitlob rifużjoni tal-istess f'każ li iċ-ċekk ma jigix onorat meta jipprezentah għall-ħlas, it-Tribunal ma seta' qatt jinterpreta tali depożitu bħala *'riskju'* meħud mill-bank.

21. F' dan il-kuntest, l-bank appellant għandu raġun jilmenta li t-Tribunal ma seta' qatt, a bażi tal-provi jikkonkludi li l-kundizzjoni mposta mill-bank fuq l-imsemmija rċevuta tista' tiġi skartata.

22. B' refernza għas-sentenza li għamel riferenza għaliha l-appellat, fl-ismijiet **A.T.G. vs HSBC Bank Malta plc** deċiża fid-29 ta' Settembru 2009, jingħad li dan il-każ ma japplikax għall-każ tal-lum. Kien il-konvenut li fehem li iċ-ċekk ġie cleared għalkemm ma ngħata l-ebda garanzija mill-bank, kif kien ġara fil-każ **A.T.G. vs HSBC Bank Malta plc**. F'dak il-każ il-qorti qalet ukoll:

'Min-naha l-oħra l-klawsola inserita fil-formola msemmija bil-kliem użat u ikkwotat għandu jiftah għajnejn il-klijent. Kif ingħad fuq dan mhux si

---

¹⁰ Fol. 17.

tratta ta' kwantita enormi ta' kundizzjonijiet in small print izda ta' kundizzjoni waħda pjuttost ċara.'

23. Permezz tat-tieni aggravju l-bank appellant jilmenta ukoll li safejn it-Tribunal ddecieda li ladarba d-depożitant iddepożita ċekk il-Bank assumta r-responsabbiltà ta' dak iċ-ċekk, tali decizjoni m' għandha l-ebda bażi legali u ma ssib ebda konfort fil-każistika stabbilita, anke' reċenti, tal-Qrati nostrana.

24. Fid-decizjoni fl-ismijiet **Malta Art Events Limited vs Sparkasse Bank Malta plc**, deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fis-7 t' Ottubru 2015, ingħad li:

'Ċertament li fl-istadju li ċ-ċekk gie ppreżentat u ttieħed mill-bank konvenut ma kienx qiegħed jagħti garanzija li ċ-ċekk kien ġenwin jew li hemm il-flus fil-kont kurrenti tat-traent. Il-bank konvenut ma kienx it-trattarju. Fuq iċ-ċekk hemm HSBC 18A, Curzon Street, Mayfair, London. Kienet l-attriċi li ġġirat iċ-ċekk lill-bank izda wara rrizulta li kien falz. Ċekk hu ordni bil-miktub minn account holder (traent) lill-bank, f' dan il-każ HSBC f'Londra, li mill-kont tiegħu tithallas is-somma dikjarata fiċ-ċekk lill-benefiċjarju li jissemma fiċ-ċekk. Ovvjament dan ifisser li l-bank ser iħallas biss jekk fil-kont tal-klijent hemm somma flus ekwivalenti għal dik li tisemma fiċ-ċekk. Ċekk m' huwiex ħlas.'

25. Inoltré, fis-sentenza **Maresco Trading Limited v HSBC Bank Malta plc**, deciza mill-Qorti tal-Appell (Sede Superjuri) fil-31 t' Ottubru 2014, ingħad li:

'... l-bank konvenut għandu jitqies biss bħala mandatarju tas-soċjetà attriċi. Is-soċjetà attriċi, f' dan il-każ, tat mandat lill-bank biex dan isarraf l-istess fi flus. Il-mandatarju, però, ma jobbligax ruħu personalment li se jagħti flus lill-mandant, izda li juża d-diligenza meħtieġa waqt li jwettaq l-inkarigu lilu mogħti (Artikolu 1874 tal-Kodici Ċivili). Il-bank konvenut, bħala sempliċi mandatarju, intrabat biss li jipprova jsarraf ic-cheque, u r-responsabbiltà tiegħu ma tmurx oltre.

*Il-fatt li l-bank aċċetta l-inkarigu, ħa ċ-cheque u kkredita l-kont tas-soċjetà attriċi bil-flus li jidhru fuq iċ-cheque, ma jfissirx li l-bank qed jiggarrantixxi li l-flus huma issa tas-soċjetà attriċi. Kif qalet il-Qorti tal-Kummerċ fil-kawża **Camilleri v. Agius noe**, deciza fil-11 ta' Diċembru, 1979, **meta bank jaċċetta cheque ta' ħaddieħor u jakkredita l-kont tal-kreditur, dan f' kull każ ikun sar taħt kundizzjoni li ċ-cheque jiġi onorat mill-bank l-ieħor, b' mod li jekk ma jiġix hekk onorat, il-bank li lilu ngħata ċ-cheque ikollu d-dritt jieħu lura l-flus u jiddebita l-kont tal-kreditur.'***

26. A bażi tal-ġurisprudenza surriferita, din il-qorti ma taqbilx li qabel giet depożitata is-somma ta' €3,500 fil-kont tal-konvenut, il-bank kellu xi obbligu li jagħmel verifiki dwar l-awtenticità taċ-ċekk. Garanzija setat tingħata biss mit-trattarju taċ-ċekk li miegħu suppost t-traent kellu kont bin-numru dikjarat fiċ-ċekk. Il-bank lanqas ma naqas minn xi dover ta' *reasonable care and skill* kif

jittenta jargumenta l-appellat. Jekk, minkejja l-premessa li agħmel il-bank fuq l-irċevuta għall-istess, il-konvenut għażel **jassumi** li ċ-ċekk kien *cleared* sempliċement għaliex l-ammont relattiv kien *credited* fil-kont tiegħu u mingħajr ma għamel ebda verifika ulterjuri, dak kien riskju li ħa l-konvenut u mhux il-bank.

27. Permezz tat-tielet aggravju l-bank ilmenta li t-Tribunal injora totalment s-sottomissjonijiet legali li saru mill-Bank fis-sens illi mhux talli l-Bank mhux obligat jiggwarantixxi li bank draft huwa ġenwin, imma talli kien id-depożitant Galea stess illi kellu r-responsabbiltà li jiddepożita ċekk awtentiku. F'dan ir-rigward, qal ukoll illi l-aġir tal-Bank qatt ma jista' jiġi kkunsdrat bħala rinunzja għall-import tal-klawsola fuq l-irċevuta.
28. Safejn il-bank jirreferi għas-sentenza ***Pmark Limited v Lombard Bank Malta p.l.c.*** deciża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fit-18 ta' Frar 2005, din il-Qorti tagħmel distinzjoni bejn il-każ odjern, fejn mhemmx prova li ċ-ċekk ġie *endorsed*, u r-relazzjoni li tinholoq bejn il-bank u l-klijent tiegħu mar-relazzjoni bejn ġirant ta' kambjala u min jirċievi l-kambjala. Fis-sentenza fl-ismijiet ***Maresco Trading Limtied v HSBC Bank Malta plc*** jingħad li:
- 'meta ċ-cheque ittiegħed il-bank għad-depożitu, iċ-cheque ma jirriżultax li ġie ffirmat, li jfisser li ma sar ebda endorsement tal-istess cheque. Kwindi, ir-referenza għall-Artikoli 140(1) u 193 tal-Kodiċi tal-Kummerċ li saret mill-bank appellant ma humiex applikabbli għall-każ, għax daww l-artikoli japplikaw għall-kambjali u mhux għal cheque mhux ġirat. Kif osserva l-Prof. J.A.Micallef fin-Noti tiegħu fuq il-Kummerċ (Vol. II pagna 286), "It is to be noted that delivery of a bill without there having been put the signature of the endorser does not amount to an endorsement in the strict sense of the word and would not, therefore, produce all those legal effects which derive from an endorsement". Kif kompliet tispjega l-Qorti tal-Kummerċ fil-kawża msemmija ***Rizzo v. Galea***, fin-nuqqas ta' firma fuq l-istrument innifsu, f'każ li dan ikun mogħti lil xi ħadd biex jingħabru l-flus, il-pussessur tal-istrument ikun biss mandatarju tal-kreditur ta' dak l-istrument.'*⁴¹
29. Madanakollu, anke fid-dawl ta' din id-distinzjoni, għar-raġunijiet l-fuq indikati jissussisti l-fatt il-bank attur ma kellu ebda obbligu li jagħmel verifiki dwar l-awtenticità ta' ċ-ċekk jew jagħti xi garanzija dwaru qabel iddepożita s-somma relattiva fil-kont tal-konvenut, aktar u aktar meta għamel hekk bl-intiża ċara li kien qiegħed jirriżerva d-dritt li jitlob rifużjoni tal-istess f'każ li ċ-ċekk esteru in kwistjoni ma jissarrafx.
30. Fiċ-ċirkosanzi il-qorti tikkonkludi li l-appell tal-attur għandu jintlaqa'.

---

⁴¹ Deciża mill-Qorti tal-Appell (Sede Superjuri) fil-31.10.2014.

Għal dawn il-motivi il-Qorti, sa fejn kompatibbli ma' dak li ngħad hawn fuq, tilqa' l-appell tal-bank attur u tirriforma s-sentenza tat-Tribunal għal Talbiet Żgħar tas-16 ta' Frar 2016 fl-ismijiet premessi billi tħassar dik il-parti li laqat it-tieni eċċezzjoni tal-konvenut ċaħdet it-talba tal-attur, u minflok tiċħad it-tieni eċċezzjoni u tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-attur is-somma ta' tlett elef erba' mija u erbgħa u disgħin ewro (€3,494), bl-imgħax mid-data tan-notifika tal-avviż tat-talba. Spejjeż taż-żewġ istanzi a karigu tal-konvenut.

Anthony Ellul.